

Bajkowo o rozbiorach Rzeczypospolitej

- [Wprowadzenie](#)
- [Film](#)
- [Interaktywne ćwiczenia multimedialne](#)
- [Podsumowanie](#)
- [Słowniczek](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Okres rządów Stanisława Augusta Poniatowskiego to czas rozkwitu oświecenia w Polsce. Niestety szlachta coraz mniej interesowała się sprawami publicznymi, dbając tylko o własne dobro i ulegając wpływowi magnaterii. Sytuację tę wykorzystali sąsiedzi Rzeczypospolitej, siłą dokonując rozbiorów. Ich skutkiem był upadek państwa.

Już wiesz

Przed zapoznaniem się z e-materiałem należy:

- posługiwać się właściwie określeniem czasy stanisławowskie;
- wiedzieć, jakie reformy przeprowadził Stanisław August Poniatowski;
- znać prawa kardynalne i znaczenie ich wprowadzenia;
- wiedzieć, czym była konfederacja barska.

Nauczysz się

- jakie były przyczyny rozbiorów Rzeczypospolitej;
- kto i kiedy dokonał rozbiorów;
- oceniać sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich;
- kiedy i w jakich okolicznościach została uchwalona Konstytucja 3 maja;
- jakie reformy wprowadziła Konstytucja 3 maja.

Film

Źródło: LEARNETIC SA, tylko do uŹytku edukacyjnego.

Interaktywne ćwiczenia multimedialne

Źródło: LEARNETIC SA, licencja: CC BY 4.0.

Podsumowanie

Podsumowanie

1. W 1764 roku tron objął Stanisław August Poniatowski, popierany przez Katarzynę II.
2. W 1772 roku Rosja, Austria i Prusy dokonały pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej. Polska straciła na rzecz zaborców jedną trzecią terenów państwa.
3. W latach 1788-1792 obradował Sejm Czteroletni zwany też Wielkim. W trakcie jego obrad uchwalono Konstytucję 3 maja, która znosiła liberum veto i wolną elekcję.
4. Władza wykonawcza spoczęła w ręku króla i stojącej na czele administracji państwowej Straży Praw. Władza ustawodawcza w ręku dwuizbowego parlamentu, a władza sądownicza w sądach i trybunałach.
5. W 1793 roku Prusy i Rosja dokonały drugiego rozbioru Polski.
6. Wiosną 1794 roku rozpoczęło się w kraju powstanie kościuszkowskie, które po początkowych zwycięstwach zakończyło się klęską Polaków.
7. W 1795 roku Prusy, Austria i Rosja dokonały trzeciego rozbioru Polski. Rzeczpospolita zniknęła z mapy na 123 lata.

Słowniczek

Konstytucja 3 maja (Ustawa Rządowa z dnia 3 maja)

pierwsza w Europie i druga na świecie ustawa zasadnicza regulująca ustrój Rzeczypospolitej szlacheckiej; została uchwalona w 1791 r. w okresie obrad Sejmu Czteroletniego

powstanie kościuszkowskie (insurekcja kościuszkowska)

polskie powstanie narodowe skierowane przeciwko Rosji i Prusom; wybuchło w 1794 r.; jego klęska stała się bezpośrednią przyczyną III rozbioru i utraty niepodległości przez Polskę

rozbiory Rzeczypospolitej

trzykrotne pozbawienie Rzeczypospolitej części obszarów na korzyść sąsiadów – Rosji, Austrii i Prus; dokonane w 1772, 1793 i 1795 r.; ostatni rozbiór doprowadził do utraty niepodległości przez Polskę

Sejm Czteroletni (Sejm Wielki)

sejm trwający w latach 1788–1792, zwołany w celu zawiązania sojuszu Rzeczypospolitej z Rosją w obliczu jej wojny z Turcją; w rzeczywistości posłużył królowi polskiemu oraz obozowi zwolenników reform do przeprowadzenia działań mających uzdrowić państwo

Dla nauczyciela

Scenariusz

Autor

Learnetic

Temat zajęć

Bajkowo o rozbiorach Rzeczypospolitej

Grupa docelowa

VI klasa szkoły podstawowej

Ogólny cel kształcenia

Uczeń:

- sytuuje w czasie i przestrzeni rozbiory Rzeczypospolitej;
- rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

1) Porozumiewanie się w języku ojczystym.

6) Kompetencje społeczne i obywatelskie.

Cele (szczegółowe) operacyjne

Uczeń:

- podaje daty rozbiorów Rzeczypospolitej;
- wskazuje na mapie państwa zaborcze oraz obszary odebrane Rzeczypospolitej przez te państwa w kolejnych rozbiorach;
- przedstawia okoliczności, w jakich doszło do rozbiorów;
- rozumie, dlaczego doszło do rozbiorów.

Metody/techniki kształcenia:

- film
- dyskusja
- drama
- pogadanka
- ćwiczenia interaktywne

Formy organizacji pracy:

- praca grupowa
- praca zbiorowa

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel podaje temat i cele zajęć.
2. Nauczyciel informuje, że zagadnienie przyczyn rozbiorów Rzeczypospolitej to jedna z trudniejszych kwestii w dziejach naszego państwa. Jest to proces obfitujący w wiele burzliwych wydarzeń, które następowały po sobie w niewielkich odstępach czasu. Kwestia rozbiorów wciąż też budzi wśród historyków wiele emocji. Zastanawiają się oni, czy winą za rozbiory należy obarczać wyłącznie Polaków, czy tylko państwa sąsiednie? A może należy obwinać jednakowo jedną i drugą stronę?
3. Następnie wyjaśnia, że zajęcia mają uczniom pomóc wyrobić sobie własne zdanie na temat tej kwestii.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel informuje uczniów, że obejrzą film, który w niecodzienny sposób porusza kwestię rozbiorów Rzeczypospolitej. Będzie to bowiem nawiązanie do znanej im zapewne bajki.
2. Uczniowie oglądają fragment filmu (0:00-3:38).
3. Po projekcji nauczyciel pyta uczniów, czy zgadzają się z taką interpretacją przyczyn rozbiorów Rzeczypospolitej. Nauczyciel może potraktować odpowiedzi uczniów jako wstęp do krótkiej dyskusji. W tym celu zachęca uczniów do określenia, na co powinien być nałożony większy nacisk (przyczyny wewnętrzne, przyczyny zewnętrzne). W zależności od uzyskanych odpowiedzi nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy i informuje, że po kolejnym fragmencie filmu stworzą oni własną wersję bajki o Czerwonym Kapturku.
4. Nauczyciel poleca uczniom wykonać ćwiczenia interaktywne oznaczone numerami 1- 5. Mają one usystematyzować dotychczasową wiedzę uczniów. Po ich wykonaniu nauczyciel wspólnie z uczniami omawia te ćwiczenia.
5. Uczniowie oglądają fragment filmu (3:39-8:09).
6. Po zakończeniu projekcji nauczyciel informuje, że zadaniem uczniów będzie ukazanie różnych punktów widzenia problemu przyczyn rozbiorów Rzeczypospolitej.
7. Nauczyciel rozdaje instrukcje dla grup.

Grupa I. Na podstawie wiedzy własnej oraz wywiadu z ekspertem opracujcie i przedstawcie wersję bajki o Czerwonym Kapturku i trzech wilkach. Ukażcie w niej, na czym polegała nieostrożność Kapturka, która dała trzem wilkom możliwość dokonania agresji. (Uwaga. W przypadku trudności ze zrozumieniem instrukcji, nauczyciel wyjaśnia, że grupa ma uwzględnić w swojej wersji bajki wady ustrojowe Rzeczypospolitej, które przyczyniły się do rozbiorów).

Grupa II. Na podstawie wiedzy własnej oraz wywiadu z ekspertem opracujcie i przedstawcie wersję bajki o Czerwonym Kapturku i trzech wilkach. Ukażcie w niej, że Czerwony Kapturek wcale nie był tak bezwolną ofiarą, za jaką się go uważa.

1. Uczniowie pracują w grupach i przygotowują krótkie scenki. Po upływie wyznaczonego czasu (ok. 15 minut) poszczególne grupy przedstawiają przygotowane przez siebie wersje bajki.

Po zakończeniu prezentacji nauczyciel zadaje pytania:

Która wersja bajki bardziej przemówiła do waszej świadomości?

Którą z bajek możemy uznać za najbliższą rzeczywistości historycznej?

Faza podsumowująca

Nauczyciel poleca uczniom wykonać ćwiczenia interaktywne oznaczone numerami 6-10. Mają one usystematyzować dotychczasową wiedzę uczniów. Po ich wykonaniu nauczyciel wspólnie z uczniami omawia te ćwiczenia.

Nauczyciel inicjuje pogadankę w celu omówienia i utrwalenia zagadnień poruszonych w filmie i na zajęciach.

Praca domowa

Korzystając z metody rankingu diamentowego stwórz listę dziesięciu najważniejszych przyczyn rozbiorów Rzeczypospolitej.

Metryczka

Tytuł

Bajkowo o rozbiorach Rzeczypospolitej

Temat lekcji z e-podręcznika, do którego e-materiał się odnosi

Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Przedmiot

Historia

Etap edukacyjny

II szkoła podstawowa

Podstawa programowa

22. Upadek I Rzeczypospolitej. Uczeń:

3) wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku państwa polskiego, podaje datę III rozbioru.

Nowa podstawa programowa

XVII. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku. Uczeń:

1) sytuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze;

3) rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej.

Kompetencje kluczowe

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 18.12.2006 w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie:

1) porozumiewanie się w języku ojczystym;

6) kompetencje społeczne i obywatelskie.

Cele edukacyjne zgodne z etapem kształcenia

Uczeń:

- oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszcza je na linii chronologicznej;
- dostrzega związki terażniejszości z przeszłością;
- tworzy krótką wypowiedź o postaci i wydarzeniu historycznym, posługując się poznanymi pojęciami;
- przedstawia własne stanowisko i próbuje je uzasadnić.

Powiązanie z e-podręcznikiem

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/223790/v/latest/t/student-canon/m/j0000008VSB6v32#j0000008VSB6v32_00000003

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/223790/v/latest/t/student-canon/m/j0000008VSB6v32#j0000008VSB6v32_0000002U

https://www.epodreczniki.pl/reader/c/223790/v/latest/t/student-canon/m/j0000008VSB6v32#j0000008VSB6v32_0000001O